

Django fremworkiga kirish, o'rnatamiz va tanishamiz || 1-dars

Bu darsimizda sizlar bilan djangoda project boshlaymiz va barcha harakatlarimizni sizlarga izohlab o'tamiz. Bu bilan sizni djangoni boshlovchilar qatorida ko'ramiz degan umiddamiz.

Django kirish

Djangoni o'rnatish

Demak avvalo birinchi navbatda Django frameworkini kompyutrimizga o'rnatib olamiz. Buning uchun siz kompyuteringizni internetga ulaysiz va so'ngra CMD ya'ni "Команда строка" ga:

```
pip install django
```

deb yozib, "Enter" tugmasini bosgan holda ushbu buyruqni amalga oshirasiz va shundan so'ng sizning kompyuteringizga django fremworkining eng so'ngi versiyasi o'rnatiladi.

Izoh: Djangoni o'rnatishdan avval sizning kompyuteringizga pip o'rnatilgan bo'lishi kerak. Agar o'rnatilmagan bo'lsa, uni [@python_uzbek_coder](#) kanalimizdagi "[Windowsga pipni o'rnatish](#)" maqolasi yordamida o'rnatib olishingiz mumkin.

Agar mobodo o'natilmasa komentga yoki muhokama guruhimizga yozing. !!!

Tanishuv

Cmd dan chiqmagan holda biror bir ko'zga ko'rinadigan mazilga o'ting.(masalan desktop). Boshqa manzilga o'tish uchun `cd` buyrug'idan foydalaning:

```
C:\Users\User>cd desktop
```

```
C:\Users\User\Desktop>
```

Yozing:

```
Django-admin startproject library
```

Bundan so'ng sizning manzilingizda **"library"** papka hosil bo'ladi. Hozir siz django fremworki orqali django projectini hosil qildinigiz. "library" so'zini o'rniga istagan so'ziingizni yozishingiz mumkin men **"library"** deb nomladim.

CMD ga yozing:

```
C:\Users\User\Desktop>cd library
```

```
C:\Users\User\Desktop\library>python manage.py runserver
```

Siz "library" nomli papkaga kirdingiz va djangoning localhostini ishga tushirdingiz. ["manage.py"](#) bu **"library"** papkada joylashgan python fayl. **"runserver"** so'zi esa localhostni ishga tushiradi va ishga tushganini bilish uchun CMD ga qarasangiz bas:

```
C:\Users\User\Desktop\library>python manage.py runserver
Watching for file changes with StatReloader
Performing system checks...
```

```
System check identified no issues (0 silenced).
```

```
You have 18 unapplied migration(s). Your project may not work properly until you
apply the migrations for app(s): admin, auth, contenttypes, sessions.
```

```
Run 'python manage.py migrate' to apply them.
```

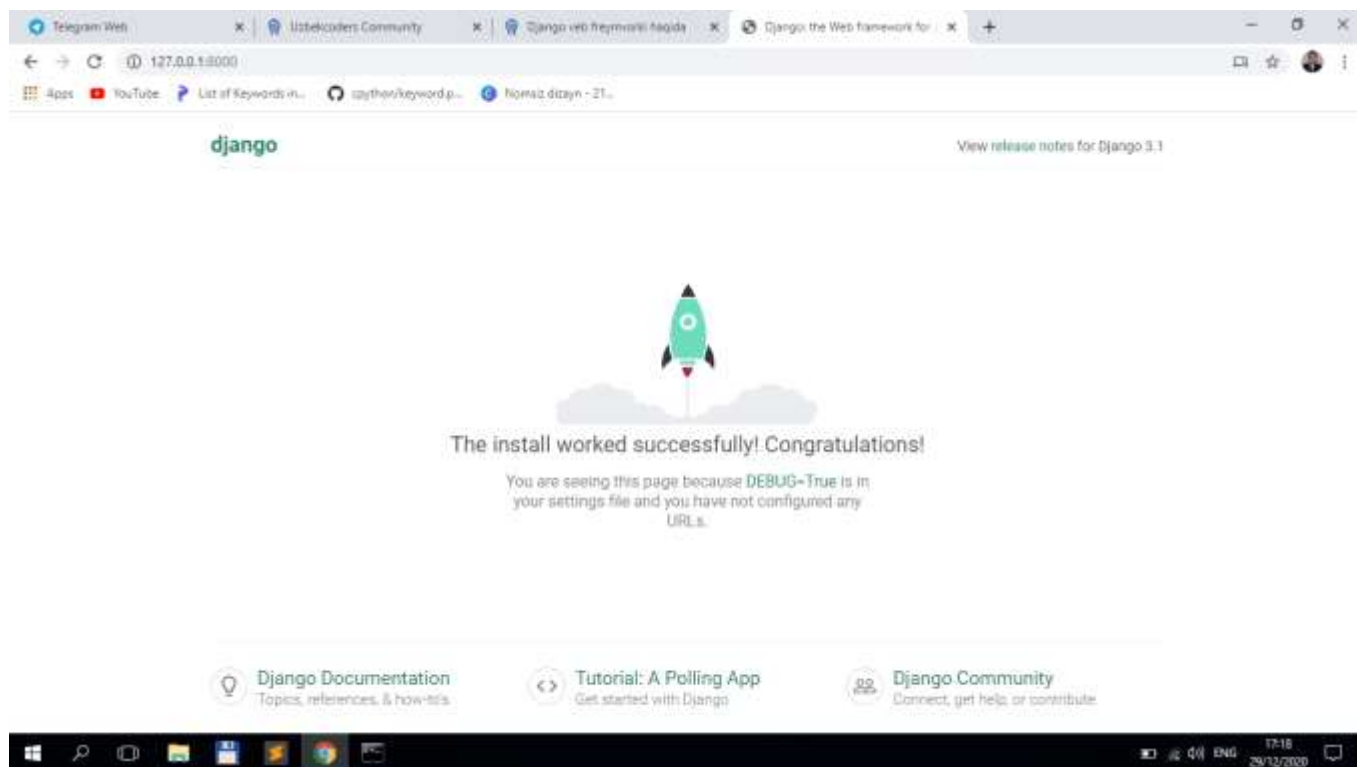
```
December 29, 2020 - 17:14:20
```

```
Django version 3.1, using settings 'library.settings'
```

```
Starting development server at http://127.0.0.1:8000/
```

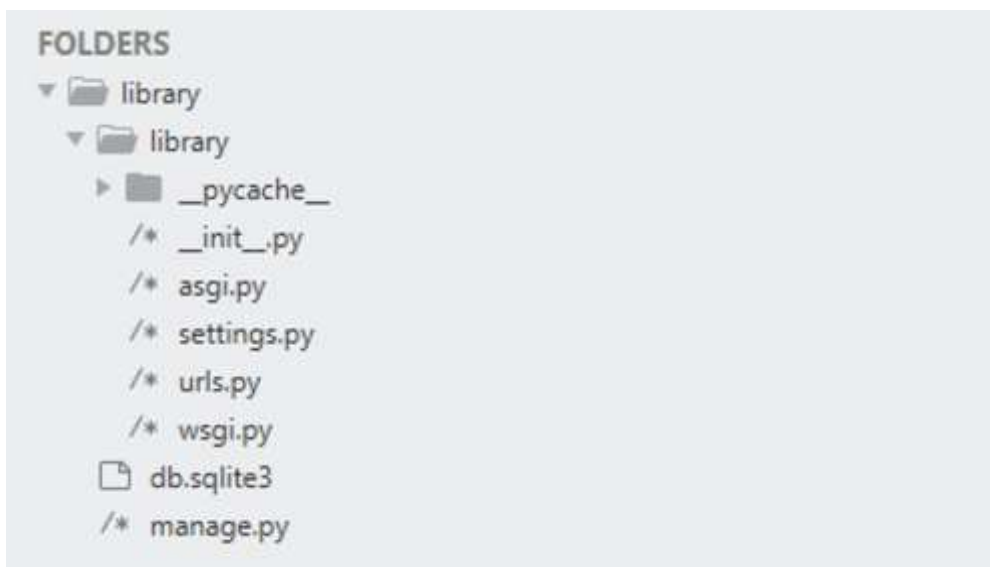
```
Quit the server with CTRL-BREAK.
```

Sizda sal boshqacharoq chiqishi mumkin. Pastki qismi esa ishlaganda doimo bir xil bo'ladi. U yerda host qachon ishga tushgani, django versiyasi va qaysi file orqali ishlayotgani, hostning manzili va hostni to'xtatish uchun qilish kerak bo'lgan amal keltirib o'tilgan. Siz manzilni ya'ni <http://127.0.0.1:8000/> ni brouzerinigizga yozib ochsangiz quyidagi ko'rinishga ega bo'lasiz:

Django runtime

Project fayllari bilan tanishuv:

Fayllar

library papkani ichida:

- library (*papka*)
- db.sqlite3
- [manage.py](#)

[manage.py](#) => Bhu django projectimizning "manageri" vazifasini bajaradi, barcha ishlarimizni shu faylga buyurimiz bu fayl esa boshqalarni ishlatadi.

db.sqlite3 => Bu malumotlar ombori bo'lib bu faylni text editorlar ocha olmaydi. Bu django projectni xotirasi hisoblanadi.

library papkani ichida:

- `__pycache__` (papka)
- `__init__.py`
- [asgi.py](#)
- [settings.py](#)
- [urls.py](#)
- [wsgi.py](#)

`__pycache__` (papka) => Bu papkada boshlanishida hech narsa bo'lmaydi. Keyinchalik fayllar to'lib ketadi. Bu papka python fayllar o'zaro aloqasini yanada yaxshilaydi.(python bilan tanishayotganingizda o'rgangansiz)

`__init__.py` => Bu fayl - Python uchun kataloglarni (ya'ni folder) paketlar (package) kabi ko'rib chiqishi uchun talab qilinadi. Eng oddiy holatda, `__init__.py` shunchaki bo'sh fayl bo'lishi mumkin, lekin u paket uchun boshlang'ich kodini bajarishi yoki quyida tavsiflangan *all* o'zgaruvchisini o'rnatishi mumkin.

[asgi.py](#) => Bu server bilan ishlaydi

[settings.py](#) => Bu django projectimizning miyyasi desak ham bo'ladi bu fayl projectning eng asosiy qismi bo'lib ko'plab ishlarni shu fayl bajaradi.(alohida dars qilaman)

[urls.py](#) => Bu nomidan malum URL lar builan ishlaydigan fayl bo'lib domen([localhost](#))dan so'ng keladigan linkga javob beradi.

[wsgi.py](#) => Bu server bilan ishlaydi.

Xulosa: Bugungi dars shundan iborat edi. Django fremworkini o'rganishda yordam berayotganimizdan xursandmiz. Bizni kuzatib borayotgan barchaga rahmat !!!

Eslatma: Ushbu dars Robocode IT Academy maqolalari asosida tayyorlandi !!!